Jolsvai András

Eperszezon

46.

Franzl egész életét végigkísérte aztán ez az emlék. Hogy áll ott az ágy végében, kezei a Trézsi derekán, a combjai az asszony tomporán feszülő vászonbugyogót súrolják. Gyakran felidézte elalvás előtt, vagy éjjel, ha felriadt valamiért, vagy ha csak úgy, elvonult kissé a világtól, ahogy szokott.

Franzlnak nem volt ismeretlen a Trézsi teste. Kisgyerekként úgy bújt hozzá, mint az anyjához, és aztán kamaszként is ölelte, csókolta, persze, csak úgy testvér módjára, amikor csak tehette. Ismerte a méreteit, a mozdulatait, az illatait. Kilenc év volt köztük, Trézsi mindig egy kicsit úgy tekintett rá, mint a gyermekére: tehette, hiszen a Franzl hamar megrekedt a fejlődésben, vagy legalábbis a felnőtté válásnak egy egészen speciális válfaját választotta. Azt persze mindenki tudta, látta a Zimmerl-családban, hogy a Franzl jobban kötődik a Trézsihez, mint a többi lánytestvéréhez, de ebben senki nem látott kivetnivalót. A fiúnak láthatóan nagyobb volt a szeretetigénye, mint a kortársainak, neki a Tívó Anna kotlós-szeretete nem volt elég, szüksége volt a Trézsi markotányosnői karjaira is.

Franzl azonban nem nővérként vagy pótanyaként rajongott a Trézsiért, nem: a Franzl szerelmes volt a nővérébe. Elhatározólag és életre szólóan volt szerelmes belé, ahogy csak a legelszántabbak szoktak. Ilyesmi gyakran előfordul a fiúgyermekekkel, hogy életüknek kiskamasz szakaszában beleszeretnek az anyjukba vagy egy anyapótlóba – a görög mondák egy része másról se szól –, de a fiúk többsége hamar túlesik ezen a szakaszon, és elérhető női szépségek felé fordul. (Más kérdés, hogy nem kevesen a másik nem kortárs képviselőiben elvesztett anyjukat szeretnék feltalálni.) Franzl azonban megrekedt ennél a szakasznál: neki a Trézsi volt a szívszerelme, és ezen semmi sem változtathatott. Sem az, hogy Trézsi férjhez ment, és egyik gyereket szüli a másik után, sem az, hogy a testvérszerelem évszázadok óta tiltva volt, sem az, hogy a nővére láthatóan nem osztozott ezekben az érzésekben. Sőt, az a tény, hogy ez a szerelem még elméletileg sem borulhatott virágba, még éteribbé, menynyeibbé, csodálatosabbá tette számára ezt az érzést, miközben – miként az a lányszobai délután mutatta – egyáltalán nem nélkülözte a rusztikus elemeket. Franzl régóta tudta magáról, hogy nem való erre a világra, hogy nem tudná megállni a helyét, hogy csak a család óvó biztonságában képes,

úgy-ahogy ellavírozni, így aztán egyébként se erőltette volna a családalapítást, a nősülést, az önálló egzisztencia megteremtését, de ennek a hárításnak semmi köze nem volt a szerelemhez. Ettől még beleszerethetett volna akárkibe, a postáskisasszonyba, akivel reggelente egész jól elbeszélgetett, a milimárikba, akik folyton kacagtak és rázták a szoknyáikat, vagy a Szederkényinéba, aki néha szeretettel megsimogatta az arcát, és azt mondta, búgó hangon, maga már egy igazi férfi, Ferenc. Ha így esett volna, minden bizonnyal akkor se perfektuálódik a kapcsolat, vagy ha igen, abban se lett volna sok köszönet, de nem így esett, nem is tudott így esni: a Franzl számára, mióta az eszét tudta, csak egyetlen nő létezett, a Trézsi. És azt is érezte, tűpontosan, hogy ez már így is marad, amíg csak él.

Ezért vitte hiába az apja a vidám lányokhoz, ezért esett kútba minden más próbálkozás is, és nem azért, amit a Zimmerliben erről gondoltak, hogy a Franzl egy későn érő típus, majdcsak benő a feje lágya. Be volt az nőve már, végérvényesen és mélyebben, mint a férfiak többségéé valaha is. Franzl megtalálta magának azt a nőt, akiért rajonghat, akit piedesztálra emelhet, akiért aggódhat, akire – képességeihez és lehetőségeihez mérten – vigyázhat, akinek boldogságát a szívén viselheti, aki betölti egész életét. Hányan mondhatják el ezt magukról?

Franzl számára a Trézsi volt a világ középpontja, körötte forgott minden és mindenki. Mézszőke haja, nevető szeme, erős karja, széles csípője, hosszú combjai: ennél szebbet nem alkothatott a Teremtő az öccse szerint. A Trézsi altja volt a legcsengőbb hang a világon, világító kék szemei a tenger képzetét keltették fel a lelkében, és bármit mondott, az úgy volt helyes, bármit tett, az úgy volt jó. A Trézsi nem tudott hibázni. A Trézsi már azzal boldoggá tette az embert, hogy létezett.

És a Franzlnak tökéletesen elég volt, hogy rajonghatott a nővéréért.

A Zimmerl-család (Trézsit is beleértve) persze nem ismerte a Franzl érzelmeinek mélységét, de azért volt bennük bizonyos félelem, amikor a Trézsi férjhez ment, hogy viseli a fiú a nővére elvesztését. De Franzl ragyogóan viselte. Igazi, romantikus szerelmes volt ő, neki fontosabb volt a tudat, hogy a lányt (azaz most már asszonyt) boldognak tudhatja, mint az, hogy folyton lássa. (Persze, azért volt igénye a láthatásra, és amíg a Trézsi a Zimmerliben tartózkodott, nem is tágított a sarkából.) Attól kezdve önmagának az őrangyal szerepét osztotta a Trézsi életében: jaj lett volna annak a férjnek, ha a Franzl úgy látja, nem teljesíti maradéktalanul minden irányban a felesége iránti kötelességét. (Weichner Gézát nem érhette szó.) Franzl osztozott Trézsi minden örömében, rajongott a gyerekeiért, akiket egy kissé a magáénak érzett, és elszomorodott, amikor az átsuhanó bánat jelét vélte felfedezni szeretett nővére arcán. (A múlt évben bizony elő-

előfordult az ilyesmi, épp elég gondot okozva a Franzlnak: de Janka születése óta, meg főleg az idei tavaszon a Trézsi megint olyan vidám, élénk, jókedvű teremtés lett, mint régen volt, és ez a Franzlt is maradéktalanul boldoggá tette.)

Franzl lelkét tökéletesen betöltötte ez a szerelem, tökéletesen betöltötte a Trézsi. Ő így, a nővére közelében, boldogan leélte volna már a hátralévő életét. Igazából azt nem értette, miért nem jó ez ugyanígy a külvilágnak, mit akarnak folyton tőle, miért tukmálnak rá újabb és újabb nőszemélyeket, akikkel nem tud mit kezdeni. Franzl szíve szerint megmondta volna az egész világnak, hogy hagyják őt békén egyszer és mindenkorra, ő igenis a Trézsit szereti, és szeretni is fogja, ha a fene fenét eszik, akkor is. Hogy nem tette, az csak egy titokzatos, szívtáji érzés miatt alakult így. Franzl a lelke mélyén sejtette – bár érteni nem értette – hogy a Trézsi nem örülne feltétlenül egy efféle közlésnek. Éspedig az ő számára az volt az egyetlen mérvadó szempont, hogy a Trézsi örülne-e vagy sem.

Tavaszvégen, ahogy szoktak, bezúdultak megint a vidéki rokonok az elpusztíthatatlan Johann vezetésével. Igaz, ezúttal nem maradtak sokáig. (Mentek tovább Bécsbe, ott is felfedeztek valami rokoni szálat.) Volt köztük egy Veron nevű, tenyeres-talpas leány (tizenhatnak mondta magát, de megvolt az húsz is, közöttünk szólván), aki ügyes kezű segítője lett a Tívó Annának, és amikor a többiek továbbálltak, megkérdezte a gazdát, nem maradhatna-e. Szepi úgyis régóta tervezte, hogy fölvesz még valakit, aki, ha kell, a konyhán, ha kell, a kertben is tud segíteni, hát rábólintott. A Veron nagyon odatette magát, látszott, hogy szeretne itt megragadni, a Tívó Anna is elégedett volt vele, a Szepi is, csak Lola tiltakozott kézzel-lábbal a lány felszolgálói tevékenysége ellen (már csak az hiányozna, még egy konkurencia, mikor a vőlegényjelölteket úgy kell kiskanállal összekaparni), de érvként csak a lány penetráns tájszólását tudta felhozni. A Veron egyébként nem jelentett veszélyt a vendégkörre, ő magasabbra nézett, az volt a vágya, hogy beházasodjon a Zimmerlibe. (Rokonsági foka oly távoli volt, ha egyáltalán, hogy ez nem jelenthetett akadályt.) Nekilátott hát becserkészni a Franzlt. A létező összes női praktikát bevetette, sóhajtozott és epekedett, kigombolta a pruszlikját, a szoknyáját emelgette, de a fiú észre sem vette. Átnézett rajta, mint az üvegen. A végén már kénytelen volt beleájulni a Franzl karjaiba. Franzl egyenes derékkal elcipelte a lányt a nappaliba, ott lefektette a kerevetre, megvárta, míg kinyitja a szemét, aztán határozott hangon azt mondta neki:

--Kisasszony, kérem, a továbbiakban szíveskedjék tiszteletben tartani az aurámat!

A Veron nem tudta ugyan, hogy mi az az aura, de annyit megértett azért, hogy rútul ki lett kosarazva.

Bosszúságában mit tehetett volna, feljelentette a fiút a Szepinél, hogy visszaélve elesett helyzetével, kikezdett vele, és ha nem áll a sarkára, már bottal üthetné a lányságát. Szepit hájjal kenegették e szavak hallatán, mégiscsak van remény, gondolta, de azért igyekezett megőrizni a látszatot, magához rendelte hát a fiát és felpofozta.

Franzl nehezen tért magához a döbbenettől.

– De apám, délután?

47.

Bedübörgött a május megint, nyakán az eperszezonnal.

Tívó Anna magába szívta a gyümölcs illatát, s ettől, mint minden évben, megfiatalodott, és örömében csodás dolgokat alkotott. Epercsodákat meg nemepercsodákat. Trézsi akkurátusan felolvasta neki a Kovácsics-féle Modern konyha minden receptjét – a költő értő kommentálásával –, Tívó Anna pedig a tűzhelynél lefordította a hallottakat a maga nyelvére. Ebből aztán olyan tavaszi ételköltemények lettek, hogy a Zimmerliben esténként egy gombostűt sem lehetett leejteni.

Szerelmes, részeg tavasz volt ez, Kató és Agyő már délután összeforrtak egy virtuális csókban, és aztán estig nem bontakoztak ki a képzeletbeli ölelésből. (A valóságban meg csak sóhajtoztak, szavaltak, egymáshoz értek, szenvedtek.) Trézsi, aki most már mindennapos vendég lett otthon, annyit kacagott, amennyit egész addigi életében nem: így aztán boldoggá tette a férjét is, meg az öccsét is, és ezzel korántsem értünk végére a felsorolásnak. Janka most jött haza egy rövid fürdőkúráról, abban a biztos reményben, hogy ez a tavasz meghozza számára az anyaság ígéretét. Tívó Anna boldog mámorban dolgozta végig a napokat, alig várva, hogy eljöjjön az este, amikor a férje egyenként elhelyezi majd a szájában az eperszemeket. Szepi elégedetten dörzsölte a kezét, amikor záráskor a bukszájára meg a feleségére nézett: a dolgok igazán jól alakultak. És a vendégeket is magával ragadta valahogy ennek a millenium-váró, monarchikus tavasznak a harsogó üzenete, hogy élni kell, örülni kell, szeretni kell, ki tudja, meddig lehet még. A zenekar esténként csak szerelmes számokat játszott, s a vendégek között nap mint nap új viszonyok szövődtek. Még a Stefánia platánjai is szerelmesen bújtak össze éjszakánként.

Egy szerdai délutánon (ne is mondjanak semmit!) levélküldönc érkezett a költő asztalához. János úr érdeklődve emelte szeméhez a monokliját.

„Fél hatkor várom a kisraktárban.” – ennyi állt a küldeményben. Még aláírás sem volt hozzá.

A kisraktárat tavaly ősszel építette föl Stau bácsi a fészer mögé, hogy legyen hova tenni az újabb és újabb gépeket, szerszámokat, amellyel a gazda lépten-nyomon meglepi a feleségét, de aztán csak láb alatt vannak. Csinos, embermagas házacska volt ez, gerendákból építve, piros cseréppel a tetején, rajta feltolható szellőzőablak. Ott tartották a jégszekrényt meg a biciklit, de Franzl, akinek minden újat meg kellett szoknia és szelídítenie, becipelt egy régi sezlont is, hogy legyen még egy hely, ahova elvonulhat, ha akar. A költő persze már elkészültekor megnézhette a kisraktárat, Stau bácsi meg a Franzl felváltva dicsekedett vele. Azt tehát pontosan tudta, hová kell mennie, csak azt nem tudta pontosan, kihez. Azért, biztos, ami biztos, negyedkor felhajtott még egy zöld abszintot, az mindig segíti a tisztánlátást.

A Lolát találta a kisraktárban. Feküdt a sezlonon, s a dús, vörös haján kívül, mely beterítette az egész párnát, nem viselt semmit. A délutáni napfény srégen lopakodott be a kamrába, különös csíkokban világítva meg a hibátlan, fehér leánytestet. A költő kedvtelve nézte egy pillanatig.

– A magáé vagyok, János! Tegyen velem, amit csak akar! – ez a két mondat térítette magához. Lola hangjában ugyanis több volt a dac, mint a vágy. A költő odalépett a kanapéhoz, homlokon csókolta a múzsáját (ilyen is van, bizony, csak ritkán!), aztán ráterítette a zakóját, és megsimogatta a kezét.

– Azt teszem éppen, drága Lola! Vigyázok magára. Nem hagyom, hogy gyerekes csökönyösségből valami butaságot csináljon!

– A múzsája akarok lenni!

– Már az is: ezt a gyönyörű látványt, melyet halálomig nem felejtek el, s melyet hálásan köszönök önnek, rövidesen megörökítem majd valamelyik versemben. De most öltözzön föl, mert ha ránk nyitnak, nehezen magyarázzuk meg ezt a helyzetet!

– Azt akarom, hogy kompromittáljon! A magáé akarok lenni!

– Nem, drágám, maga csak szerepelni akar, azt akarja, hogy magáról beszéljen mindenki, hogy magára figyeljen a világ. Maga egy durcás kisgyerek, drágám, akit alaposan el kellene fenekelni! Higgyen egy világlátott nimolénak, ne akarjon salto mortalét ugrani, amikor még a piruettet sem gyakorolta!

Lola fölült, magára húzta a ruháját, de még nem adta föl.

– Én szeretem magát! Miért nem hagyja, hogy szeressem?

– Maga nem belém szerelmes, drágám, hanem a szerelembe. Meg abba a romantikus képbe, amit rólam rajzol. De annak kevés köze van a valósághoz.

Lola végre elpityeredett. Fejét a költő vállára hajtotta, úgy kérdezte.

– Akkor én most mit csináljak?

– Várjon még, hátha megtalálja a szerelem.

– A szerelmet minálunk már elvitte a Kató. Egy családban jó, ha egyszer megesik az ilyesmi. Nekem már nem jut belőle.

– Ne legyen ilyen kishitű. Az élet annyi meglepetést tartogathat még magának. És ha tényleg nem jön el az a szerelem, még mindig férjhez mehet egy rendes emberhez, és aztán azt csinál, amit akar.

Lola már mosolygott. Most alulról nézett föl a költőre, egészen kipirulva, a szeplői szinte lángoltak.

– Akármit?

– Lényegében.

Lola hosszan elnézett a kisraktár falán túlra. Aztán feltűzte a haját, és mutatóujjával játékosan megnyomta a férfi orrát.

– Vigyázzon, maga szívrabló, mert a szaván fogom! Előbb, mint gondolná!

És alig két héttel a fent elbeszélt események után Lola záráskor odaállt az apja elé.

– Férjhez megyek, apám. Adja rám az áldását!

Szepi éppen a bankjegyeket számolta.

– Ez valami tréfa, gyermekem? Mert annak bizony vaskosnak látszik!

De aztán kiderült, hogy nem. Másnap megérkezett a kérő, bizonyos Schiefner Hugó, és annak rendje és módja szerint megkérte a Zimmerl Alojzia kezét. A Schiefner Hugóról annyit kellett volna tudni, hogy régóta törzsvendége a Zimmerlinek, csak eddig még senki nem vette észre. Igaz, egy népes asztaltársaság tagjaként volt visszatérő vendég itt a Schiefner Hugó, a székesfővárosi kishivatalnokok egyesületének asztalához tartozott, mely a legszürkébb társaság volt az egész vendéglőben. Tízentizenketten mindig ültek annál az asztalnál, kikopott könyökkel és vizenyős szemekkel, egész este egyetlen pikoló sört ittak, és jobbára hallgattak. Megkülönböztetni se igen lehetett őket, egyforma volt a ruhájuk, a hajuk, a bajuszuk, s egyformán arról ábrándoztak, hogy egy fizetési osztállyal feljebb kerüljenek. A Schiefner Hugó, mondjuk, a Loláról is ábrándozott, le nem vette róla a kutyaszemét, de megszólítani nem merte évek óta. Úgyhogy amikor a lány egy este megállt az asztalánál (mint az egylet helyettes pénztárnoka, rá maradt éppen a közös számla rendezésének fel-

adata), és megkérdezte tőle, elvenné-e feleségül, először persze azt gondolta, hallucinál, de aztán, amikor tisztázódott, hogy nem, és hogy a lány tényleg hozzámenne, ha megkérné, Schiefner Hugó remegő hangon igent mondott. „Akkor holnap kérjen meg apámtól, ahogy illik!" – ez volt minden, amit a lány még mondott, aztán eltűnt a söntésben.

Schiefner Hugó le nem hunyta a szemét azon az éjjelen. Biztos volt benne, hogy valami otromba tréfa áldozata, csak azt nem tudta, kik és miért követik el ellene. Persze, ahhoz sem volt mersze, hogy visszalépjen, valahogy csak túllesz rajta, gondolta, két napig rajta nevet majd az egész város, aztán elfelejtik. Annak is van előnye, ha az ember olyan felejthető fajta, mint ő.

De nem történt semmi botrány. Schiefner Hugó megjelent a virágcsokorral, kiöltözve, elrebegte az egész nap gyakorolt két mondatot a nappaliban, a Szepi meg a Tívó Anna végighallgatta, a gazda megnyugtatta, hogy részéről nincs kifogása, de a helyzet váratlanul érte, kér még egy-két hetet a válaszra, hogy nyugodtan tájékozódhasson. Schiefner Hugó földig hajolt a megtiszteltetéstől, alázatos szolgája vagyok az úrnak, mondta, és kihátrált. A szülők összenéztek, aztán a Szepi rezignáltan azt mondta a feleségének:

--Nem ismerjük a lányunkat, Ancsurka.

A Pavlicsek zugügyvéd úr seperc alatt lenyomozta a Schiefner Hugót a gazdának. Nemigen volt azon sok nyomoznivaló. A szülei meghaltak – az apja állítólag Bach-huszár volt, de ebből a fia csak a huszárt ismeri el –, testvérei nincsenek, ahogy pénze meg iskolái se, egy hónapos szobában lakik másodmagával a Külső-Józsefvárosban, reggeltől estig robotol tintanyalóként az Angol–Magyar Biztosítónál, az alagsorban. Káros szenvedélye nincs, nem is lenne rá pénze, tisztelettudó, csendes aktakukac, a légynek se tudna ártani.

Szepi sóhajtott, rosszabb is lehetne, de hogy mit eszik ezen a Lola, azt nem tudta felfogni. Elküldte hát a lányát a Márton atyához, biztosan van mit meggyónnia, de az atya (szokásos slendriánságával kezelve a gyónási titkot) megnyugtatta, nincs a történetben elhallgatva semmi, a lány azt állítja, hogy szereti ezt a férfit, és a felesége akar lenni, önként és szabad akaratából, és láthatóan a végsőkig el van határozva.

„Néha az Úr is elhibázza – mondta Márton atya végül – de azért később igyekszik helyrehozni."

Schiefner Hugó és Zimmerl Alojzia kilencvennégy júniusában keltek egybe, az esküvőre szűk családi körben került sor, Márton atya megint szépen beszélt az élet kiszámíthatatlanságáról, a vőlegény tanúja egy kollegája volt, a menyasszonyé a költő, a vacsora a Zimmerli szaletlijében

esett meg, Tívó Anna olyan epertortát rettyintett az alkalomra, hogy már azért érdemes volt férjhez menni, ahogy Lola fogalmazott.

Ha másért nem is.